

VLM/VITO ringtesten

COALLA 2019

INHOUD

0. BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN T.O.V. 2018.....	2
1. IDENTIFICATIE.....	2
1.1 <u>Opdrachtgever</u>	2
1.2 <u>Opdrachttuitvoerder(s)</u>	2
1.3 <u>Coördinatie (ringtestorganisator)</u>	3
2. BESCHRIJVEND GEDEELTE.....	3
2.1 <u>Beschrijving</u>	3
2.2 <u>Doelstelling</u>	4
2.3 <u>Materialen</u>	4
3. JAARPROGRAMMA 2019	4
3.1 <u>Inhoud</u>	4
3.2 <u>Communicatie</u>	7
3.3 <u>Distributie van de monsters</u>	7
3.4 <u>Monsterneming en Analyse</u>	7
3.5 <u>Rapportering</u>	8
3.6 <u>Ruwe data</u>	9
3.7 <u>Verwerking en beoordeling van de resultaten</u>	9
3.8 <u>Rapportering van de beoordeling naar de laboratoria</u>	10
3.9 <u>Contactpersoon VITO</u>	11
4. INSCHRIJVINGSMODALITEITEN.....	11

VLM/VITO ringtesten

COALLA 2019

0. BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN T.O.V. 2018

Tijdens een recente ISO 17043 audit werd door BELAC een onvolkomenheid vastgesteld in de huidige werkwijze voor beoordeling van de performantie van de deelnemers. Wanneer het aantal deelnemers klein is, is het statistisch vrijwel onmogelijk om een slechte of twijfelachtige z-score te bekomen. Hierdoor ontbreekt de nodige stimulans voor continue verbetering van de performantie. Naar aanleiding hiervan zal vanaf 2019 bij de berekening van z-scores, naast een minimale standaardafwijking voor proficiency testing ($\sigma_{\min}$), ook een maximale standaardafwijking voor proficiency testing ($\sigma_{\max}$) toegepast worden. Rekening houdend met de historiek van ringtestdata en de eisen inzake meetonzekerheid in de regelgeving, zal voorlopig voor alle parameters $\sigma_{\max}$ bepaald worden als 25% van de toegewezen waarde voor het ringtestmonster en enkel toegepast worden indien de toegewezen waarde hoger ligt dan tweemaal de vereiste rapporteergrens volgens de Vlaamse regelgeving.

1. IDENTIFICATIE

1.1 Opdrachtgever

Vlaamse Landmaatschappij
Gulden Vlieslaan 72
1060 BRUSSEL

1.2 Opdrachtuitvoerder(s)

Laboratoria die:

- erkend zijn of wensen te worden als laboratorium in de discipline bodem, deeldomein bemesting en de discipline mest volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL).
- laboratoria die op vrijwillige basis of op uitnodiging wensen deel te nemen.

Een indicatieve lijst van deelnemers aan de verschillende distributies kan steeds geconsulteerd worden op de websites van respectievelijk VLM en het departement Omgeving.

VLM/VITO ringtesten

COALLA 2019

1.3 Coördinatie (ringtestorganisator)

VITO
Boeretang 200
B-2400 Mol

Verantwoordelijken:

TVP (technisch verantwoordelijk voor de proefobjecten): Mai Wevers
C&A (contactpersoon en administratief medewerker): Heidi Hensen
MDV (medewerker dataverwerking): Toon De Ceuster en Siegfried Hofman
COR (coördinator van het proefschema): Siegfried Hofman
BUM (beoordelaar uitvoering monsternames): Hilde Van den Broeck en Toon De Ceuster

Contactpersoon planning en communicatie:

Heidi Hensen
+32 (0)14/335904
ringtest@vito.be

Met vragen of opmerkingen in verband met de erkenning van laboratoria in de discipline bodem, deeldomein bemesting en de discipline mest kan u best contact opnemen met

Siegfried Hofman (VITO)
+32 (0)14/33 59 15
siegfried.hofman@vito.be

of Annick Goossens (VLM)
+32 (0)2/543 73 61
annick.goossens@vlm.be

2. BESCHRIJVEND GEDEELTE

2.1 Beschrijving

In opdracht van VLM organiseert VITO jaarlijks de COALLA- ringtest. Deze ringtest omvat – met uitzondering van pakketten M-B2, M-M3, M-M4 en M-D1- de pakketten zoals opgenomen in bijlage 3, 4° van VLAREL.

Ook het gebruik van een door VITO aangeleverd referentiemonster als eerstelijnscontrole is onderdeel van het COALLA ringtestschema en dus verplicht voor de erkende laboratoria

VLM/VITO ringtesten

COALLA 2019

2.2 Doelstelling

Een uniforme kwaliteitscontrole uitvoeren van de laboratoria erkend in de discipline bodem, deeldomein bemesting en de discipline mest.

Deze ringtesten dienen in eerste instantie beschouwd te worden als een instrument dat de deelnemende laboratoria toelaat de kwaliteit van de uitgevoerde monsterneming en analyses aan te tonen. Hierdoor kunnen eventuele afwijkingen opgespoord worden en kunnen er aldus corrigerende maatregelen getroffen worden. Afwijkingen kunnen onder meer bestaan in het significant minder goed presteren dan de overige erkende laboratoria, het niet voldoen aan bepaalde prestatie-eisen uit de regelgeving, ...

Van de erkende laboratoria wordt verwacht dat zij bij de ringtest de monsterneming alsook de analyses uitvoeren zoals dit in routine gebeurt (bijv. met dezelfde monsternemingsapparatuur, geen rapportering van een gemiddelde waarde indien niet gebruikelijk voor routinemonsters, geen strengere criteria voor vrijgave van resultaten van ringtesten, ...). Tijdens audits en/of via het opvragen van ruwe/verwerkte data kan dit steekproefsgewijs geverifieerd worden.

Het signaleren van algemene methodologische problemen bij de erkende laboratoria.

Desgevallend zal het referentielaboratorium de problematiek nader onderzoeken en, eventueel via de werkgroepen met de erkende laboratoria, streven naar het optimaliseren van bestaande en/of het ontwikkelen van nieuwe monsternemings- en/of analysemethoden.

2.3 Materialen

Alle materialen die worden aangeboden in de ringtesten zijn "natuurlijke" landbouwmaterialen in die zin dat geen addities van de te bepalen analyten werden toegevoegd. De te verwachten concentraties zijn dan ook steeds deze die binnen de normale laboratoriumpraktijk verwacht kunnen worden.

Referentiematerialen werden gehomogeniseerd minstens tot op niveau van de analyseportie. De grootste bijdrage aan de interlaboratoriumspreiding bij ringtesten inclusief bemonstering wordt dan ook verondersteld veroorzaakt te worden door monsternaming en/of monstervoorbehandeling van de door de deelnemers zelf te nemen monsters.

3. JAARPROGRAMMA 2019

3.1 Inhoud

VLM/VITO ringtesten

COALLA 2019

Jaarlijks worden voor verschillende matrices/parameters ringtesten georganiseerd. In onderstaande tabel zijn de in 2019 geplande distributies weergegeven. Alle distributies betreffen ringtesten inclusief monsterneming.

VITO behoudt zich het recht voor om in de loop van 2019 kleine wijzigingen aan te brengen aan de aangeboden parameters en/of distributiedata.

Indien zich minder dan 6 laboratoria aanmelden die erkend zijn of willen worden, zal voor het betreffende parameterpakket geen ringtest georganiseerd worden. Ingeschreven laboratoria worden hiervan zo snel mogelijk op de hoogte gebracht.

VITO is als organisator van proficiency testen geaccrediteerd volgens de NBN EN ISO/IEC 17043:2010 norm (BELAC-certificaat nr. 045-PT). Het actuele toepassingsgebied van dit certificaat is beschikbaar via <http://emis.vito.be/ringtesten-het-kader-van-erkenningsaanvragen>. De data-verwerking via Algoritme A wordt enkel onder accreditatie gerapporteerd indien de statistische kengetallen op minimum 10 resultaten zijn gebaseerd.

De kostenbijdrage in de kolom 'kostenbijdrage voor erkende laboratoria' in onderstaande tabel geldt voor alle laboratoria die voor de betreffende monsternames / analyses erkend zijn en erkend wensen te blijven.

Laboratoria die erkend willen worden door VLM of die een uitbreiding van hun huidige erkenning wensen kunnen in 2019 gratis deelnemen aan de ringtest voor betreffende pakketten, op voorwaarde dat ze nog niet eerder gratis deelgenomen hebben voor de betreffende pakketten en dat ze hun intentie tot het behalen van de erkenning voor betreffende pakketten bevestigen aan VITO.

Laboratoria die vrijwillig deelnemen, bv. in het kader van interne kwaliteitszorg, dienen de volledige kosten te betalen, zoals weergegeven in de kolom 'kosten voor overige deelnemers'. De volledige kosten zijn eveneens van toepassing voor laboratoria die met het oog op het bekomen of uitbreiden van de erkenning in 2018 of eerder reeds gratis deelgenomen hebben voor de betreffende pakketten, maar de erkenning nog niet behaald hebben op de datum van distributie van de ringtestmonsters voor 2019.

Bij annulering van de deelname aan één of meerdere pakketten op minder dan 10 werkdagen vóór de distributiedatum, blijft het laboratorium de kosten volgens bovenstaande tabel verschuldigd. Bij vroeger annuleren wordt een administratiekost van 100 euro (excl. BTW) gefactureerd voor het geheel van de op dat ogenblik geannuleerde monsters.

VLM/VITO ringtesten

COALLA 2019

Pakket(ten) - Beschrijving	Distributiedatum	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (euro, excl. BTW)	Kosten voor overige deelnemers* (euro, excl. BTW)
<u>M-M1 + M-M2</u> : Meststoffen anorganische parameters: Monsterneming van dierlijke mest en bepaling van drogestofgehalte, totale fosfor, ammoniumstikstof en totale stikstof	27/03/2019	300,-	600,-
<u>M-B1</u> : Bodem-stikstof; <u>M-B3</u> : Bodem-fosfor; <u>M-B4</u> : Bodem overig	10/04/2019	350,-	700,-
a. Monsterneming van bodem met bepaling van vochtgehalte, nitraatstikstof, ammoniumstikstof, organisch koolstof, pH (informatief), FVG en P-AL i.e. D2(COALLA) b. Eerstelijnscontrole nitraatstikstof i.e. D4(COALLA)	01 okt 2019 – 30 nov 2019	20,- per recipiënt**	40,- per recipiënt**
+ vaste kost per labo voor inschrijving VLM/VITO ringtesten (COALLA 2019 (VLM)) onafhankelijk van aantal parameterpakketten		150,-	300,-
+optioneel: resultaten in de vorm van een tekstbestand (txt-file naast pdf-file)		50,-	100,-

* Bij een eerste deelname voor een pakket, om de erkenning te behalen, is de ringtest gratis.

** Gelieve aantal recipiënten (250 ml) te specificeren in opmerkingenveld bij inschrijving.

3.2 Communicatie

Ca. een week voor de distributie zullen de ingeschreven laboratoria de nodige gegevens krijgen m.b.t. tot de gekozen locatie en de te bemonsteren stalen. Het labo dient er voor te zorgen dat over de jaren heen, alle staalnemers op regelmatige basis (zullen) deelnemen aan deze ringtesten.

3.3 Distributie van de monsters

De referentiemonsters voor de eerstelijnscontrole – i.e. het aantal dat werd opgegeven in het opmerkingenveld bij de inschrijving in Robin - zullen door VITO tijdens de ringtest monsternamen bodem aan de labo's bezorgd worden. Indien u na de ringtest nog extra referentiemonsters wenst te bekomen, dan zullen deze opgestuurd worden en zal voor elke verzending een administratieve kost van 50,00 euro aangerekend worden.

Eventuele problemen m.b.t. de monsters die pas vastgesteld worden bij aankomst in het laboratorium of bij het in opwerking nemen (bv. glasbreuk, lekkage, ...) dienen onverwijld aan VITO gemeld te worden.

3.4 Monsterneming en Analyse

De toe te passen monsternemings- en analysemethoden zijn vastgelegd in het BAM. De actuele versie kan steeds geraadpleegd worden op de [emis](https://emis.vito.be/nl/referentielabo-vlm) website (<https://emis.vito.be/nl/referentielabo-vlm>).

Vrijwillige deelnemers zijn niet verplicht de BAM-methoden toe te passen. We vragen wel om, wanneer wordt afgeweken van de BAM-methoden, dit te melden in het opmerkingenveld van het rapporteerbestand bij de betreffende parameter(s) om interpretatie van de invloed hiervan toe te laten.

Indien voor een welbepaalde parameter geen methode in het BAM voorhanden is, wordt verwezen naar de methoden en de volgorde zoals ze in art. 45 §2 van VLAREL zijn opgesomd.

Het referentiemonster (2019/REF/M-B1-B3-B4/(M)/xxx) wordt gebruikt als eerstelijnscontrole voor de parameters NO_3^- , P-Al en org-C. Het monster dient minstens één maal per meetdag mee geanalyseerd te worden, onafhankelijk van het aantal monsters of reeksen dat op die dag geanalyseerd wordt. In functie van andere erkenningen onder VLAREL en de daar aan gekoppelde verplichting tot gebruik van specifieke referentiemonsters kan de hier opgelegde frequentie mogelijk aangepast worden.

Ook het oude referentiemonster (2017/REF/M-B1-B3-B4/(M)/xxx) mag in 2019 nog als eerstelijnscontrole gebruikt worden.

Laboratoria die verschillende meetmethoden en/of -toestellen gebruiken, wordt gevraagd het monster afwisselend te meten op de verschillende methoden of toestellen op een zodanige manier dat de frequentie overeenkomt met de dagelijkse realiteit.

Het referentiemonster moet verwerkt worden als 100% droog, er moet m.a.w. geen droogrest op bepaald worden noch moet deze meegenomen worden in de berekeningen. Dit houdt wel in dat het referentiemateriaal zodanig moet bewaard worden dat het ook droog blijft en dus moet beschermd worden tegen opnemen van vocht uit de atmosfeer.

3.5 Rapportering

Voor de ringtesten / 1^e lijnscontrole van 2019 gelden volgende rapporteertermijnen:

Distributie	Distributiedatum	Uiterste datum voor rapportering
D1 (COALLA)	27/03/2019	10/04/2019
D2 (COALLA)	10/04/2019	24/04/2019
D4 (COALLA)	01/10/2019 t.e.m. 30/11/2019	15/01/2020

3.5.1 Ringtest

De laboratoria dienen hun resultaten te rapporteren via een elektronisch invulformulier, dat ten laatste op de dag van de ringtest ter beschikking wordt gesteld in 'Robin'. Het ingevulde formulier dient binnen de vooropgestelde rapporteertermijn geüpload te worden in deze webapplicatie. Indien na het uploaden geen ontvangstbevestiging volgt vanuit 'Robin' of indien het uploaden in 'Robin' niet lukt, dient het ingevulde bestand binnen de vooropgestelde rapporteertermijn naar ringtest@vito.be gemaïld te worden, met een toelichting van de problemen bij het uploaden.

De te gebruiken eenheden staan op het formulier vermeld; deze kunnen om praktische redenen afwijken van de geldende regelgeving, hoewel dit zoveel mogelijk zal worden vermeden.

Indien een te analyseren component niet of vrijwel niet aanwezig blijkt in het betreffende monster, dienen de laboratoria de rapporteergrens in te vullen die ze in routine voor dit monstertype/-volume hanteren; in de voorafgaande cel van het rekenblad dient dan een "<"-teken geplaatst te worden. De bij de ringtesten gehanteerde rapporteergrenzen moeten voldoen aan de eisen die desbetreffend in de Vlaamse regelgeving zijn opgenomen.

Op het rapporteerformulier dient ook **alle** gevraagde informatie m.b.t. een analyseresultaat, zoals bv. de datum waarop de analyse gestart werd en het principe van de toegepaste methode, ingevuld te worden. Indien essentiële informatie ontbreekt zal hiermee rekening gehouden worden bij de verwerking

van de ringtest; bij erkende laboratoria kan dit ook leiden tot een extra audit om de toepassing van de gebruikseisen van de erkenning te verifiëren.

Per laboratorium wordt slechts één set resultaten verwerkt. In principe dient steeds het eerste resultaat waarvan de kwaliteitsparameters voldoen aan de door het laboratorium gestelde eisen (cfr. het geldende analysevoorschrift) te worden gerapporteerd. Er mogen geen gemiddelde waarden gerapporteerd worden indien dit niet de routinematige werkwijze is voor de desbetreffende parameter.

3.5.2 1^e lijnscontrole

De resultaten dienen op het einde van de campagne in 1 bestand aan VITO (ringtest@vito.be) gerapporteerd worden, ten laatste op woensdag 15 januari 2020. Resultaten die eventueel later nog gemeten worden, hoeven niet meer gerapporteerd te worden.

De vorm waarin jullie dit wensen te rapporteren laten we vrij, we stellen enkel als voorwaarde dat de resultaten geïmporteerd moeten kunnen worden in Excel. Formaten zoals xls, xlsx, csv, txt, ... zijn dus geen probleem maar pdf-bestanden kunnen niet. Dit laat jullie vrij om ofwel met een rekenblad te werken ofwel de resultaten te exporteren uit jullie LIMS.

Gelieve voor iedere meting het volgende te rapporteren:

- Datum van de meting
- Massa monster en volume van het extract
- Gemeten concentratie aan NO₃-N uitgedrukt in kg NO₃-N/ha berekend met een dichtheid van 1450 kg/m³ over een diepte van 30cm zoals opgenomen in BAM/deel 1/04
- Indien verschillende meetmethoden en/of toestellen gebruikt werden, de meetmethode / referentie van het analysetoestel

3.6 Ruwe data

Na overleg met de bevoegde overheid is beslist dat de volledige ruwe data niet langer aan VITO moeten bezorgd worden, maar wel gedurende minimaal 3 jaar in het laboratorium beschikbaar moeten gehouden worden (tenzij in geval van vrijwillige deelname). Na de uiterste datum voor indiening van de resultaten kan conform bijlage 10 van het VLAREL voor bepaalde parameters / deeldomeinen nog wel specifieke informatie opgevraagd worden die de laboratoria dan op korte termijn aan VITO dienen over te maken.

3.7 Verwerking en beoordeling van de resultaten

De verwerking van de ringtestresultaten zal gebeuren met behulp van z-scores, waarbij de statistische kengetallen gebaseerd zijn op een robuuste statistische methode (algoritme A - ISO 13528).

Bij het samenstellen van de dataset waarmee de statistische kengetallen berekend worden, wordt rekening gehouden met de erkenningsstatus van de deelnemende laboratoria.

De beoordeling van de resultaten van een laboratorium op parameterbasis zal gebeuren volgens bijlage 10 van VLAREL met eventuele aanvullingen zoals aangekondigd uiterlijk op de distributiedatum van de ringtestmonsters. Hiervoor wordt ook verwezen naar de flowchart VITO-508-DOC-001-N, waarvan u de actuele versie kan terugvinden in de webapplicatie 'Robin' via de knop 'Flowchart dataverwerking' die zich rechtsboven in de 'Homepage' van uw labo account bevindt.

3.8 Rapportering van de beoordeling naar de laboratoria

3.8.1 Ringtest

Er wordt naar gestreefd om uiterlijk 6 werkweken na de einddatum voor rapportering het individuele rapport met een overzicht (in pdf-format) van de eigen meetwaarden en de resultaten van de verwerking in de labo-account (in 'Robin') van elk van de deelnemende laboratoria te plaatsen. De webapplicatie is zodanig beveiligd dat een labo enkel toegang heeft tot zijn eigen individueel rapport.

Indien gewenst kan een labo de resultaten ook in de vorm van een txt-bestand aangeleverd krijgen. Hiervoor dient jaarlijks wel een administratieve kost betaald te worden.

Conform de bepalingen van de ISO 17043 norm kan een deelnemer bezwaar aantekenen tegen de beoordeling op parameterniveau. Het gemotiveerd bezwaar dient uiterlijk 1 week na de verspreiding van het individueel rapport aan de coördinator van het ringtestschema (ringtest@vito.be) overgemaakt te worden en zal dan als klacht behandeld worden.

VITO zal aan VLM een kopie overmaken van de individuele rapporten van de laboratoria die erkend zijn of erkend wensen te worden, met vrijgave van de naam van het betreffende laboratorium. Voor het overige worden de door de laboratoria overgemaakte resultaten en informatie confidentieel behandeld.

3.8.2 1^e lijnscontrole

De bespreking van de resultaten van de 1^e lijnscontrole wordt begin 2020 aan de labo's bezorgd.

VITO handhaaft een informatieveiligheid- en privacybeleid overeenkomstig de Algemene Verordening Gegevensbescherming (GDPR). Gegevens die u VITO als (kandidaat-)deelnemer aan de ringtesten ter beschikking heeft gesteld worden enkel gebruikt in het kader van de opdrachten van VITO als referentielaboratorium voor het Vlaamse gewest. Desgewenst kan u zich uit ons adressenbestand laten schrappen door een e-mail, met de vraag tot schrapping, te sturen aan ringtest@vito.be.

3.9 Contactpersoon VITO

Met betrekking tot de praktische uitvoering van de ringtesten COALLA 2019, of indien u vragen of problemen heeft hieromtrent, kan steeds contact opgenomen worden met:

VITO
Dienst REE
Boeretang 200, B-2400 Mol
e-mail: ringtest@vito.be
fax: +32 14 321185
tel: +32 14 335904 (Heidi Hensen)
+32 14 335915 (Siegfried Hofman)

4. **INSCHRIJVINGSMODALITEITEN**

Laboratoria die nog geen labo-account in 'Robin' hebben, dienen dit aan VITO te melden (ringtest@vito.be). VITO zal voor deze laboratoria een labo-account aanmaken; het labo zal via e-mail de nodige instructies ontvangen om zich aan te melden in 'Robin'. Na aanmelding in 'Robin' wordt best contact opgenomen met VITO (Toon De Ceuster (014/335905) of Heidi Hensen (014/335904)) om op een snelle manier de vereiste registraties in 'Robin' door te voeren (o.a. gegevens contactpersonen, administratieve afhandeling van de inschrijving (facturatie, ...)).

In 'Robin' is een tabel opgeladen waarmee de inschrijving van uw laboratorium voor een aantal pakketten reeds vooraf ingevuld wordt. Het betreft de pakketten waarvoor u - in het kader van uw erkenning - verplicht dient deel te nemen aan de ringtest. U dient de pakketten waarvoor u wenst deel te nemen te verifiëren en te vervolledigen. Indien uw labo niet wenst deel te nemen voor een pakket kan u de inschrijving voor het betreffende pakket manueel verwijderen. U dient er wel rekening mee te houden dat, bij verwijdering van de inschrijving voor een pakket waarvoor uw labo erkend is, VLM de procedure voor het schorsen of opheffen van de erkenning voor het betreffende pakket kan starten. Indien u geen erkenning voor een bepaald pakket meer wenst, moet dit gemeld worden aan VLM.

Gelieve contact op te nemen met VITO indien u niet automatisch zou ingeschreven zijn voor pakketten waarvoor uw labo erkend is.

Wij vragen u ook om de gegevens in 'Robin' te actualiseren bv. contactpersonen te verwijderen (bv. omwille van pensionering, uit diensttreding, ...) of toe te voegen. In de webapplicatie dient aangeduid te worden voor welke distributies de opgegeven contactpersonen informatie wensen te ontvangen.

Merk op dat u bij elke aanpassing die u in de webapplicatie doorvoert (bv. aanpassing persoonlijke gegevens en/of labo-gegevens, indiening inschrijving, upload rapporteerbestand, ...) een bevestigingsmail vanuit 'Robin' ontvangt. In bepaalde gevallen kan er een beperkte tijd overheen gaan alvorens u deze mail ontvangt. Indien u geen mail ontvangt dient u dit aan VITO (ringtest@vito.be) te melden. VITO kijkt dan na of de aanpassing effectief is doorgevoerd in de webapplicatie. VITO zal tevens proberen te achterhalen waarom u deze bevestigingsmail niet heeft ontvangen.

De inschrijving en keuze van de pakketten dient **uiterlijk op woensdag 13/02/2019** voltooid te zijn.

Op het ogenblik dat u een bevestigingsmail vanuit 'Robin' ontvangt is de inschrijving van uw laboratorium in orde.

Indien u problemen heeft met het gebruik van de webapplicatie, gelieve contact op te nemen met VITO:

- Toon De Ceuster (014/335905)
- Heidi Hensen (014/335904)